

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobce: **H. X.**, zastoupeného Mgr. Markem Sedlákem, advokátem, se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie**, se sídlem Olšanská 2, Praha 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 1. 2009, č. j. 7 Ca 299/2007 - 43,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalované **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Dne 19. 2. 2007 podal žalobce žádost o udělení povolení k trvalému pobytu na území České republiky. Jako účel zde uvedl, že je rodinným příslušníkem občana České republiky/Evropské Unie, konkrétně otcem dítěte M. D. Žádost o udělení povolení k pobytu však byla žalobci rozhodnutím Policie ČR, Oblastního ředitelství cizinecké a pohraniční služby Brno, ze dne 7. 8. 2007, č. j. SCPP - 002829 - 37/BR - I - CI - 8 - 2007, zamítnuta z důvodu naplnění ustanovení § 87k odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

Proti tomuto rozhodnutí se žalobce odvolal k Policii ČR, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Praha. Rozhodnutím ze dne 29. 10. 2007, č. j. SCPP - 3239/C - 218 - 2007, však bylo odvolání žalobce zamítnuto a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrzeno.

Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou k Městskému soudu v Praze; ten svým rozsudkem ze dne 30. 1. 2009, č. j. 7 Ca 299/2007 - 43, žalobu jako nedůvodnou zamítl a postup i rozhodnutí žalovaného shledal jako zákonné. Městský soud v napadeném rozsudku konstatoval, že zápis žalobce do rodného listu dítěte byl učiněn účelově a nemravně za účelem

získat právní titul k pobytu na území ČR. Žalovaným pak bylo ve správním řízení prokázáno, že otcem dítěte žalobce není, neboť to potvrdila i matka dítěte.

Proti rozsudku Městského soudu v Praze podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, ve které uplatňuje důvody obsažené v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Kasační důvod podle písmene a) má dle stěžovatele spočívat v tom, že městský soud rozhodl nesprávně, jeho rozhodnutí je nezákonné a porušuje mezinárodní závazky České republiky. Stěžovatel zejména tvrdí, že mu ve smyslu § 87h odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců vzniklo subjektivní právo na trvalý pobyt, jelikož se stal (souhlasným prohlášením rodičů dle § 52 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině) otcem dítěte M. D. Trvalý pobyt mu však nebyl správními orgány přiznán z důvodu údajného účelového určení otcovství. Správní orgány tak postupovaly v rozporu s právními předpisy Evropského společenství a narušily tak volný pohyb osob zavedený Maastrichtskou smlouvou a dále rozvedený směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (dále jen „směrnice 2004/38/ES“). Stěžovatel poukazuje na to, že z čl. 27 směrnice 2004/38/ES vyplývá, že volný pohyb osob lze omezit jen z důvodu veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a veřejného zdraví a tato omezení lze použít v souladu se zásadou přiměřenosti a musí být naplněny další podmínky v článku uvedené, kterými jsou: musí se jednat výlučně o chování osoby, které je skutečné, aktuální, dostatečně závažné a které ohrožuje některý ze základních zájmů společnosti. Stěžovatel k tomu namítá, že tento článek směrnice 2004/38/ES nebyl řádně implementován do českého právního řádu (§ 87k odst. 1 písm. b/ zákona o pobytu cizinců) a v jeho věci nebyl použit eurokonformní výklad předmětného ustanovení zákona. Jinak by totiž správní orgány musely dospět k závěru, že se nedopustil jednání, které by se dalo kvalifikovat jako závažné porušení veřejného pořádku ve smyslu směrnice 2004/38/ES, zákona o pobytu cizinců a judikatury Soudního dvora ES. Není totiž jisté, že stěžovatel byl zapsán do rodného listu M. D. účelově, a i kdyby tomu tak bylo, ze směrnice 2004/38/ES nevyplývá, že by se vztahovala na případy účelového zapisování otcovství do rodných listů. Stěžovatel uznává, že směrnice 2004/38/ES v odst. 28 preambule stanoví, že státy by měly mít možnost bránit zneužívání práv a podvodům, zejména účelovým manželstvím a jiným účelovým vztahům, jejichž výlučným účelem je získání práva na volný pohyb a pobyt; podotýká však, že z uvedeného vyplývá, že pokud toho chtěly členské státy využít, měly za tímto účelem přijmout příslušnou legislativu. Pokud tak neučinily, nemůže to být stěžovateli přičítáno k újmě.

Co se týče kasačního důvodu podle písmene b), ten má dle stěžovatele spočívat v tom, že řízení před správním orgánem bylo stíženo vadami, neboť skutková podstata, ze které správní orgán vycházel nemá oporu ve spise. Stěžovatel tvrdí, že správní orgán především porušil zásadu materiální pravdy zakotvenou v § 3 zákona č. 500/2004 Sb., soudní řád, když i přes rozpory v důkazech dospěl k závěru, že stěžovatel byl do rodného listu dítěte zapsán účelově.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud se kasační stížností zabýval nejprve z hlediska splnění formálních náležitostí. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.). V kasační stížnosti, kterou podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), uplatňuje přípustné důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Podmínka povinného zastoupení právním zástupcem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. je také splněna. Kasační stížnost je tedy přípustná.

Nejvyšší správní soud dále přezkoumal kasační stížnost v rozsahu stěžovatelem uplatněných důvodů a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud se nejprve vyjádří k druhému z uplatněných kasačních důvodů, tedy že správní řízení bylo stíženo vadami, především že nebyla respektována zásada materiální pravdy. Nejvyšší správní soud se s názorem stěžovatele neztotožňuje, naopak dospěl k závěru, že zásada materiální pravdy porušena nebyla. Ze správního spisu vyplývá, že správní orgán velice pečlivě zjišťoval skutečný stav věci a podařilo se mu dostatečně prokázat, že zapsání stěžovatele do rodného listu M. D. bylo účelové, neboť to opakovaně potvrdila matka dítěte M. D., která toho, že k zápisu došlo, litovala a projevila přání, aby zapsání stěžovatele do rodného listu jejího dítěte bylo zrušeno. Uvedla také, že na tento „obchod“ se stěžovatelem přistoupila proto, že jí za to byla slíbena finanční odměna.

K prvně uvedenému kasačnímu důvodu, tedy, že rozhodnutí Městského soudu v Praze je nesprávné, nezákonné a porušuje mezinárodní závazky České republiky, Nejvyšší správní soud uvádí, že ani s tímto tvrzením stěžovatele se neztotožňuje, jak ostatně vyplývá i z jeho konstantní judikatury. Stěžovatel správně poukázal na to, že směrnice 2004/38/ES ve své preambuli zmiňuje, že členské státy by měly mít možnost bránit se proti účelovým rodinným vztahům vzniklým výhradně s cílem domoci se práva na volný pohyb a pobyt v členském státě Evropské unie. S tvrzením stěžovatele, že aby státy mohly proti těmto účelovým vztahům zakročit, je nutné aby k tomu v jejich právním řádu existovalo výslovné ustanovení, podle kterého budou postupovat, neboť preambule směrnice 2004/38/ES není přímo aplikovatelná, však Nejvyšší správní soud nesouhlasí. Právo musí často pracovat s obecnými pojmy, neboť není možné výslovně pamatovat na všechny případy, které se mohou v životě přihodit. Úkolem správního orgánu v této věci tedy nebylo pouze zjistit, zda existuje ustanovení, které výslovně řeší stěžovatelův případ, ale také zda stěžovatelovo jednání nespadá pod některý z důvodů, na základě kterého by bylo v souladu s § 87k zákona o pobytu cizinců třeba jeho žádost zamítnout. K závěru, že skutečnost, že se stěžovatel pokusil získat povolení k pobytu na základě účelově určeného otcovství (či obdobných účelových vztahů), spadá pod pojem narušení veřejného pořádku, dospěl nejen žalovaný v tomto případě, ale také Nejvyšší správní soud ve svých dřívějších rozhodnutích. Ve svém rozsudku ze dne 16. 5. 2007, č. j. 2 As 78/2006 - 74, se Nejvyšší správní soud obdobným případem rozsáhle zabýval a dospěl k závěru, že při hledání odpovědi na otázku, jaké jednání je porušením veřejného pořádku pro účely zákona o pobytu cizinců, je třeba zvolit funkcionální výklad, a tedy „*posuzovat souběžně jednak blízkost porušené normy k zájmům chráněným tímto předpisem a jednak intenzitu tohoto porušení. Jinak řečeno může být za porušení veřejného pořádku označeno jak pouhé nemorální jednání napadající ovšem sám účel zákona, při jehož aplikaci je tato otázka kladena, tak například spáchání závažného trestného činu, který je tomuto účelu vzdálen.*“ Za použití tohoto přístupu pak dospěl k závěru, že „*takto účelové uzavření formálního manželství ve snaze obejít zákon o pobytu cizinců, byť není přímo znemožněno zákonem o rodině, je činem nemorálním a nemravným a v tomto směru je jistě porušením veřejného pořádku (...)* Ze dvou kritérií, jež mají být při zvažování narušení veřejného pořádku brána v potaz, je tak kritérium blízkosti porušené normy k zájmům chráněným zákonem o pobytu cizinců splněno v tak značné míře, že stěžovatelčino jednání je porušením veřejného pořádku i přesto, že se nedopustila přímo protizákonného jednání, tím méně pak trestného činu, ale pouhé „*nemravnosti*“ in fraudem legis.“ V tomto svém rozsudku Nejvyšší správní soud také poznamenal, že rozhodnutí žalovaného o zamítnutí žádosti o povolení k trvalému pobytu na základě zjištění, že bylo založeno na účelovém manželství, ob stojí i při konfrontaci s pravidly pro omezení svobody pohybu a pobytu dle směrnice 2004/38/ES. Pro úplnost Nejvyšší správní soud podotýká, že výše citované závěry, jsou jistě použitelné i na stěžovatelův případ, který je obdobný. V obou případech jde o účelový rodinněprávní vztah, který byl založen výhradně s cílem obejít zákon o pobytu cizinců a získat tak povolení k trvalému pobytu na území

České republiky. Nejvyšší správní soud tak nemůže než konstatovat, že stěžovatelovo jednání je porušením veřejného pořádku a že rozhodnutí městského soudu i žalovaného je správné, v souladu se zákonem a nedošlo jím k porušení mezinárodních závazků České republiky.

Na závěr Nejvyšší správní soud dodává, že závažnost jednání stěžovatele je seznatelná také ze skutečnosti, že od 1. 9. 2008 (tedy až po vydání rozhodnutí žalovaného v této věci) nabyt účinnosti zákon č. 379/2007 Sb., kterým byl změněn zákon o pobytu cizinců tak, že výslovným důvodem pro zrušení platnosti povolení nebo zamítnutí žádosti o povolení (např. k trvalému či přechodnému pobytu) je i *úcelově prohlášeným soublasem určené otcovství*. Současně to však neznamená, že před datem účinnosti tohoto ustanovení, nebylo možné rozhodnout o zamítnutí žádosti z důvodu prokázaného úcelového otcovství, pokud jednání stěžovatele bylo shledáno porušením veřejného pořádku.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Policii ČR, ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. listopadu 2009

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu